

FORENINGEN NORDEN

Foreningen NORDEN Fredensborg

Nr. 98 marts 2026

fredensborg.foreningen-norden.dk

Vi er på Facebook

Formandens klumme

Grønland – igen og igen

Grønlænderne kan stadig ikke puste ud – faren er ikke overstået.

Trusler og debat kører stadig og selvom grønslænderne kan være tilfredse med, at vi interesserer os for dem, er det nok ikke helt på den måde, de ønsker det.

Der bliver holdt møder og konferencer – også i Foreningen NORDENs regi. Vores finske søsterorganisation arrangerede den 23. januar et online mde, hvor de dykkede ned i *hvad der sker i Grønland og hvorfor*. Dette online mde gav mulighed for at blive klogere på situationen, men gav også en ide om hvordan vores naboer oplever situationen.

Den 5.-9. marts blev der afholdt hovedstadstrf i Nuuk med repræsentanter fra Foreningen NORDEN. Her deltog også Nordsjllandskredsens forperson Kristin Espedal.

Inde i bladet kan man lse en tak fra **Benedikte Dahl Nielsen, formand for Foreningen Norden / Nunat Avannarlermioqatigiit**

TV-dokumentar-serien Historien om Grønland og Danmark fra 2022 er blevet genudsendt her i vinter. Den sætter fingeren på mme punkter i forholdet i perioden 1721 til 1979.

I bladet kan man også lse en anbefaling af nogle romaner og dagbogsbreve af Peter Gundel.

Udgivet af Foreningen NORDEN

Fredensborg lokalafdeling

norden.fredensborg@gmail.com

cvr 32709745

Redaktion: Lisa Juhler

Ansvarshavende redaktør: Lisa Juhler

Oplag: 100 eksemplarer

Forsidefoto: Isbjerge ved Ilulissat

Fotograf: Bente Hviid

Foreningen NORDENs bestyrelse:

Lisa Juhler, Kirkeskov alle 9, st, lejl.3

3050 Humlebæk ☎ 2251 0829

Jan Hellen, Bygvænget 826

2980 Kokkedal ☎ 4016 5105

Ina Laursen, Baunebjergvej 15 C

3050 Humlebæk ☎ 40346335

Bjørn Sandberg, Hvedevænget 48,

2980 Kokkedal ☎ 6130 2980

Annette Vasstrm, Nivpark 3, 2990

Nivå ☎ 51416021

Kontingent:

Personligt medlemskab: 315 kr.

Husstandsmedlemskab: 410 kr.

Pensionist: 215 kr.

Pensionistpar: 260 kr.

Foreningens konto: Danske Bank

reg nr. 1551 kontonummer 7107110

Niels-Jrgen ved foreningens stand på Byens Dag i Humlebæk i august 2022

Mindeord om Niels-Jrgen Pedersen

Niels-Jrgen (1939-2025) var sammen med sin hustru Alice et aktivt og levende medlem af lokalafdelingen. Han deltog i mder og arrangementer og var med på adskillige rejser og ture. Født og opvokset i Sletten og gennem tyve ansat på Krogerup Højskole, kunne han fortælle mange gode historier om det gamle Sletten og Humlebæk.

Niels-Jrgen var også meget aktiv i den lokalhistoriske forening, hvor han bidrog med historier - fortalt og skrevet ned.

Han har bl.a skrevet ”Slettehistorier” og ”Humlebæk teglværk og flisefabrik”

Kommende arrangementer

Generalforsamling

Torsdag den 26. marts på Humlebæk Bibliotek

Nyhedsmail herom er udsendt.

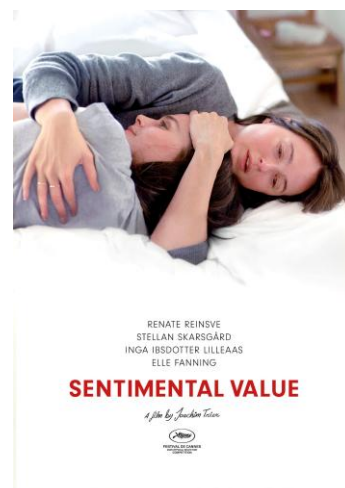
kl. 19.00 Foredrag om mærkedage i Norden. Etnolog Annette Vasstrøm fortæller om nordiske mærkedage og fester.

kl. 20.00 Generalforsamling

Udflugt til Humle Bio

Den norske spillefilm „Affektionsværdi“ vises i løbet af foråret i Humle Bio.

Filmen er af instruktøren Joachim Trier og vandt Grand Prix i Cannes. Den følger søstrene Nora (Renate Reinsve) og Agnes (Inga Ibsdotter Lilleaas), som genforenes med deres far Gustav (Stellan Skarsgård). Han var tidligere en berømt filminstruktør og drømmer om et comeback. Gustav tilbyder Nora hovedrollen i sin nye film, men da hun ikke straks slår til, giver han rollen til en Hollywood-stjerne (Ellen Fanning). Så er familiedramaet i gang.

Vi sender en nyhedsmail med oplysninger om tilmelding og pris, så snart vi har en dato og tidspunkt for forestillingen. Kontakt evt. Lisa Juhler på tlf 22510829, hvis du ønsker flere oplysninger eller ikke modtager nyhedsmails,

Storbyrejse til Oslo den 11. – 15. juni 2026

Arrangører: Euro Tourist og Foreningen NORDENs Nordsjællandskreds

Et detaljeret program er tidligere udsendt.

**Pris pr. person kr. 4.950 i dobbeltkahyt/dobbeltværelser
Tillæg for enekahyt og eneværelse kr. 2.400. Tillæg for
udvendig kahyt (på forespørgsel) kr. 600**

***Tilmelding og betaling til Euro Tourist. Sidste frist for
tilmelding er den 15. april***

Euro Tourist, v/ Aalborg Rejsebureau ApS, Vesterbro 89, 9000 Aalborg,

tlf. 98113400, info@eurotourist.dk, www.eurotourist.dk

Ved tilmelding skal oplyses deltageres fulde navn, fødselsdato, adresse, tlf og mail.

Nordisk julebagværk på Kulturstationen

Den 2. december kunne medlemmer mødes om en god kop kaffe og et lille udvalg af nordisk julekager.

Lis Abildtrup akkompagnerede os til nogle dejlige julesange og vi sluttede eftermiddagen af med banko.

Islandsk Midtvinterfestival – Thorrablot

Den 28. januar afholdt vi det traditionsrige Thorrablot på Humlebæk Bibliotek

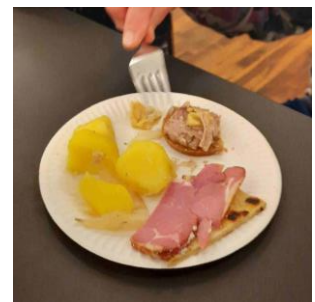

Bjørn Karlsson fra lokalafdelingen i Hillerød er vokset op på Bornholm med en bornholmsk mor og en islandsk far. Bjørn har ikke gode minder om sin skolegang på øen og måtte helt til Jylland for at få en ordentlig afgangseksamen. I dag er han islandsk statsborger.

Bjørn berettede levende om sin far og sin kærlighed til Island og de islandske sæder og skikke, herunder den særlige islandske kost i forbindelse med Thorrablot.

Der blev serveret flere forskellige retter for os, fermenteret torsk, tørret torsk, fåresylte, røget fårekød, blodpølse og fermenteret haj. Dertil kartofler og islandsk knækbrød

og rugbrød. Bjørn fortalte om råvarerne og om hvordan man tilberedte og spiste dem. /lij

Kjørmes-gilder

Vi har en dansk pendant til Thorrablot. Den 2. februar fejres kyndelmisse, oprindeligt en katolsk lysmesse, hvor man fejrede midvinter og Marias renselsesdag. Kyndelmisse kaldes også Kjørmes Knud, som er bondejysk for Kyndelmisse og vinterens knude.

Kyndelmissen var, som Thorrablot, den tid på året hvor bonden gjorde sit forråd op. Gammel bondeviden forlanger, at kun halvdelen af brændebunken er brugt, ligeså med det halve af høet. Sådan kunne man sikre sig, at man kunne gå foråret i møde uden sult og døde husdyr. Hvis alt så vel ud, kunne der holdes kjørmes-gilder med mad og drikke. Menuen kunne være flæsk og æbleskiver og forskellige egnsretter. Selvfølgelig skyllet ned med øl og brændevin.

Kyndelmisse var indtil 1770 en helligdag, men dagen markeres stadig i nogle kirker og provinsbyer med kyndelmissegudstjenester, sammenskudsgilder og lysfester.

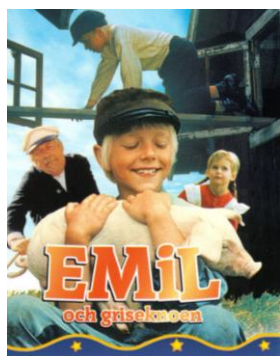
I Sorø fejres dagen med lys, fest og forskellige workshops og musikalske arrangementer, og det trækker folk til fra nær og fjern.

Måske er det ikke tilfældigt at Helsingør afholdt lysfestivalen Glød i perioden 16. januar til 6. februar i anledning af byens 600 års købstadsjubilæum

Georg Riedel og Astrid Lindgren

Georg Riedel var en tjekkisk-født jazzbassist og komponist, der fik stor betydning for den danske musikscene, men især er kendt og elsket for sin musik til filmatiseringer af Astrid Lindgrens bøger. Georg Riedel døde i 2024, 90 år gammel.

Georg Riedel spillede ofte sammen med jazzmusikeren og komponisten Jan Johansson. Denne havde skabt kendingsmelodien ”Här kommer Pippi Langstrump” til tv-serien, der første gang blev vist i svensk tv i 1969 – et år efter Jan Johanssons død.

Da Astrid Lindgren skulle finde en komponist til at afløse Jan Johansson og senere filmatiseringer af bl.a. ”Alle vi børn i Bulderby” og ”Emil fra Lønneberg” faldt hendes blik på Georg Riedel.

Georg Riedel havde ikke tidligere komponeret børneviser, så Astrid Lindgren sang de viser hun kendte og indspillede dem på bånd til ham. På den måde fik han en fornemmelse for stil, tone og sprog, som kunne inspirere ham. Den historie kan man høre Georg Riedel fortælle i 1. del af dokumentarserien ”Astrid Lindgren elskede film”, der kan streames på DRTV.

Han komponerede musik og sang til ”Pippi Langstrømpe”, ”Alle vi børn i Bulderby”, ”Emil fra Lønneberg” og ”Verdens bedste Karlsson”. To af de mest velkendte er ”Du kära lille snickerbo” og ”Idas sommervisa”. Hans egne yndlingsange blandt de mange dejlige sange er ”När mama var liten” og ”Fattig bonddräng”. /lij

Hilsen fra Grønland

Kære medlem.

I denne usikre tid oplever vi stor interesse for Rigsfællesskabet og ikke mindst Grønland. Opmærksomheden kommer både internt fra Danmark, fra udlandet og ikke mindst fra vores nordiske naboer.

Foreningen NORDEN i Danmark har fået denne hilsen fra vores Grønlandske venner:

”Kære alle

Vi forsøger alle at trække vejret i denne tid med alt den fokus på Grønland.

Vi har altid været her, været i et med vores natur og dagligdag, og nu kan vi ingen steder være uden at møde en journalist.

Det er nyt, fremmede, anderledes – og samtidig er det en tid hvor Grønland som aldrig før er set og husket.

Tak til alle der deltog i demonstrationen i lørdags!

Vi – ikke bare i foreningen – men hele befolkningen er dybt berørte over alt den medgang, støtte og ikke mindst fokus der er på, at vi naturligtvis ikke er en indkøbsvare.

Vi er en folkefærd, et helt land og en hel kultur som vi alle ønsker at bevare – TAK!

Vi i foreningen har set mange af jer har delt og skabt fokus på vores egen stemme i alt det her. Tak. Vi har set det.

Vi har desværre ikke haft luft til at vende tilbage til jer alle, så derfor tillader jeg at benytte lejligheden her til at sige tak for alt jeres fokus.

Vi i foreningen håber at alt dette er med til at skabe en større samhørighed, at vi alle står tættere – det er i hvert fald den følelse vi står med her i landet.

Ikke blot i denne tid, men på det fokus der har været på Grønland det seneste år.

Vi er stolte. Både af vores politikere, vores landsmænd og vi er stolte af alle jer der støtter os i denne tid.

Når alt dette er sagt, så ser vi frem til at se flere af jer til marts til det første hovedstadstræf i Nuuk, hvor vi ser frem til at vise, at Grønland er alt andet end Trump og dette fokus vi har nu.

Qujanaq – Tak”

Benedikte Dahl Nielsen, formand for Foreningen Norden / Nunat Avannarlermioqatigiit”

Nordisk Råds Ungdomspris

En helt ny ungdomspris har set dagens lys og prisens første modtager er Nordjobb.

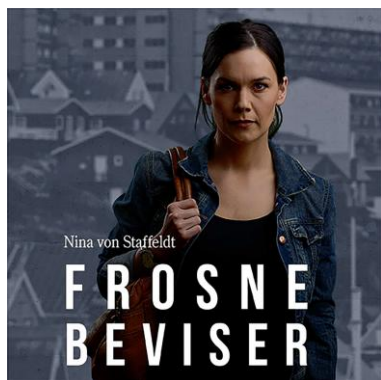
Juryen begrundet det således:

”På vores første udvælgelsesmøde blev det hurtigt tydeligt, at Nordjobb skilte sig ud. Det er et af de mest succesfulde initiativer inden for nordisk samarbejde. Nordjobb har simpelthen ændret livet for tusindvis af unge og bidraget til gensidig forståelse blandt Nordens unge”.

Bøger om Grønland

En god og underholdende måde at lære mere om Grønland og grønlændere er ved at læse bøger - romaner, kriminalromaner, biografier og faglitteratur.

Her vil jeg gerne anbefale et lille udvalg af nogle bøger, som jeg synes har gjort mig klogere på landet og dets befolkning.

Forfatteren **Nina von Staffeldt (f. 1964)** har siden 1997 af flere omgange boet, arbejdet og rejst i Grønland som uddannelseskonsulent for selvstyret. Man mærker tydeligt hendes kendskab til landet i hendes kriminalromaner om Sika Haslund. De er meget inspireret af fortællinger og historier fortalt af familie og venner, og de giver udover en spændende historie også et billede af almindelige grønlænderes dagligdag.

Indtil videre har Nina von Staffeldt skrevet fire bøger i serien om Sika Haslund: *Frosne beviser*, *Den sorte engel*, *Skibet i Isfjorden* og *Vinterjagt*.

Forfatteren, debattøren og journalisten **Nauja Lynge** er født i Danmark i 1965, men har i sin barndom skiftevis boet i Grønland og Danmark. Som barn var Nauja stolt af sit grønlandske ophav, men det ændrede sig. I Danmark mødte hun fordomme om grønlænderne og det fik hende til at lægge afstand til det grønlandske.

Disse følelser kan man læse om i romanen *Opgangen*, hvor hovedpersonen, der er en berømt dansk/grønlandsk skuespiller, tager fra London til Christianshavn i Danmark for at indspille en film. I mødet med danskerne konfronteres hun med egne og danskernes fordomme om hendes grønlandske landsmænd.

Nauja L ynges centrale tema er forholdet mellem Danmark og Grønland og i romanen *Grønlands-eksperimentet* tager hun spiral-skandalen op. Hun har også skrevet en politisk thriller, der skildrer Grønlands aktuelle situation *Toppen af isbjerget*.

Niviaq Korneliussen (f. 1990) fik i 2021 Nordisk Råds Litteraturpris for romanen *Blomsterdalen*.

Her giver Niviaq et barsk portræt af en grønlandsk ungdom præget af misbrug og selvmord.

Hovedpersonen tager til Danmark for at studere på Aarhus Universitet, men kan ikke finde sig til rette mellem de danske studerende. Efter endnu en vens selvmord tager hun tilbage til Grønland. Hun bliver meget rystet af de mange selvmord blandt unge i venskabskredse og familien og får det selv mere og mere dårligt.

I DR har de for nylig vist en dokumentar-serie fra 2022 om Grønlands historie *Historien om Danmark og Grønland*. 3. del *Lukket land* handler om perioden 1900-1959. I denne periode er det Danmarks politik, at grønlænderne skal beskyttes videst muligt mod udefrakommende påvirkninger og der er derfor næsten ingen udvikling.

I **Peter Gundels dagbogsbreve 1923-34** *Jeg danser af glæde* kan man læse om en ung grønlænders ønsker for fremtiden. Ønsket om bedre uddannelsesmuligheder, bedre arbejds- og boligforhold og mulighed for indflydelse og debat. Det er en rørende og grum skildring af den effekt den danske politik havde for den almindelige grønlænder. Det er beskæmmende, at politikerne behandlede grønlænderne som børn, der ikke selv vidste, hvad der var godt for dem. /lij

Skumringstid i Norden

Den 10. november afholdt vi Skumringstid i Norden på Humlebæk Bibliotek.

Vi havde en hyggelig aften med foredrag og musik. Aftenens tema var sammenhold og årets tekst var fra Jon Fosses roman Andvake.

Litteraturformidler Asger Malmose Berndsen læste årets tekst og fortalte om den trilogi teksten indgår i.

Asger fortæller om Jon Fosses trilogi

Vores bestyrelsesmedlem Annette Vasstrøm, der også er etnolog, berettede i tekst og billeder om den danske journalist og forfatter Estrid Ott og hendes skildring af de finske lotters indsats under den finsk-russiske krig.

Det var en tankevækkende beretning om finernes kampvilje og dens inddragelse af civile i bl.a. lottekorps. Kvinderne deltog bl.a. med syning af soldaternes hvide dragter, med arbejde i feltkøkkener og lazaretter og udførte telegraf- og observationstjeneste.

Annette Vasstrøm fortalte, at denne udbredte inddragelse af civilbefolkningen er fortsat i alle årene og det kan nok inspirere andre lande i denne usikre tid.

Estrid Ott er i dag mest husket for sine børnebøger, med gæve piger fra mange lande, heriblandt Sally Smaalotte. Flere af tilhørerne havde læst bøger af Estrid Ott, da de var børn.

Vi sluttede aftenen af med lidt musik og fællessang med Carsten Østerskov og Peter Brandt. /lij

Carsten og Peter underholder

Annette fortæller om Estrid Ott

